

## I. Sınıfsal ve Politik Bağlaşıklık Sorunu Üzerine Notlar

Bağlaşıklık işçi sınıfına niçin gereklidir, kendi başında devrini gerçekleştiremeyeceği için mi? Sorunu böyle koymak, öteki emekçi sınıfların devrimine, işçi sınıfının kendilerine ihtiyacı var diye katılmasını beklemek olurdu. Oysa devrim tüm emekçilerin devrimi olacaktır ve sosyalizm tüm emekçilerin çıkarıdır. İşçi sınıfı tarihsel öz görevini yerine getirebilmek için, toplumun tüm emekçilerin yararına devrimci yenilenmesine öncülük edebilmek için bağlaşıklığa ihtiyaç duyar. Öteki emekçiler ise işçi sınıfının öncülüğü olmadan kendi kurtuluşlarını sağlayamayacakları için onun öncülüğünü beğimseler.

Kapitalist toplunda proleter olmayan emekçi katmanlar sosyalizm hedefini göremiyorlar. Genel demokratik istemlerle ortaya çıkıyorlar, kapitalizmin sınırları içinde yapılacak düzenlemelerle durumlarının düzelebileceğini varsayıyorlar. Burjuva ideolojisinin etkisi altında bulunuyorlar.

İşçi sınıfının genel demokratik istemlerden oluşan demokratik devrim programı proleter olmayan emekçi katmanlarla bağlaşıklık için sağlam bir temel yaratıyor.

Burada şu sorun ortaya çıkıyor: Devrimin sosyalist aşamasına geçişte ne olacak? Sağ ve "sol" iki yanlış yanıt sözkonusu olabilir. Üretim araçları üzerinde özel mülkiyetin, serbest rekabetin (meta-para ilişkilerinin) kısmen korunması ile orta katmanları sosyalizme kazanmak olanaklıdır denebilir. Evet bu bir süre uygulanabilir, ama bunu sürekli bir çözüm olarak düşünmek eğilimin tümüyle kurtuluşu hedefinden, dayanıklı bir sosyalizm kurma hedefinden vazgeçmek

demek olur. Yada sosyalizmi kurmak için orta katmanlara karşı da kesin bir savaşa girmek zorunludur denilebilir. Ama gelecekte iş burjuvazinin varacağı sorunu, bugün kurulacak bağlaşıklık ne kadar sağlam olur?

Bağlaşıklığın sağlanması büyük ölçüde gelecek bakımdan aşıkliğa da bağlıdır. İşçi sınıfı tüm devrimci süreç boyunca bağlaşıklık yapmak istediği katmanlara nasıl bir yaklaşım içinde olacağını bugünden açıklamak, netleştirmek zorundadır.

Sosyalizm proleter olmayan emekçi katmanların çıkarlarına uygundur. Orta katmanları kazanmak için sosyalizm hedefinden ödün vermeye gerek yoktur. Sorun onların bugün bunu kavramamalarıdır. Ne ki biz, Marks'dan bu yana insanın değişebileceğini, durum ve koşulların değişmesiyle bilincin de değişeceğini biliyoruz. Devrimci savaşın ona katılanları değiştirir. Demokratik devrime katılan emekçi katmanlar işçi sınıfının yol göstericiliğinde burjuvazinin ideolojik ve politik etkisinden kurtulabiliyorlar ve proletarya diktatörlüğünü benimsiyebiliyorlar. Bu elbette onların bir bölümünün bağlaşıklıktan çıkmasını dışlamaz, tersine orta katmanlar içindeki ayrışmaya uygun olarak bunu öngörür.

Peki, burjuvazinin belli kesimleriyle böyle bir bağlaşıklık söz konusu olabilir mi? Burada durum temelden farklıdır. Söz konusu olan sömürücü bir sınıftır ve devrime, sosyalizme dışman bir sınıftır. Tarihsel deney burjuvazinin işçi sınıfının öteki emekçilerle birlikte demokratik devrimi sonuna kadar götürmesinin önlemek için herşeyi yaptığını gösteriyor.

Ama, burjuvazinin devrimci niteliklere sahip olmadığını söylemek, onun kendi iş ilişkileri olmadığını, devrimci sürecin şu ya da bu aşamasında onun şu ya da bu kesiminin belli bir rol oynayamayacağını söylemek anlamına gelmiyor.

Çıkarları emperyalizmle, tekelci kesimlerle, büyük toprak sahipleri ile gelişen burjuva kesimler, bunlara karşı belli bir rol oynayabilirler, ama bu rol her zaman onların kendi dar sınıf çıkarlarıyla, aklı-değerden daha fazla pay alma istenleriyle ve kapitalizmin varlığıyla sınırlıdır. Burjuva zi, tüm sorunlar masa başında pazarlıklarla, halk yığınları için işine karıştırılmadan göz önüne ister. Devrimci hareketler işine girse bile, <sup>bunu,</sup> devrimci hareketi biryere kadar ilerledikten sonra durdurabilmek için yapacaktır.

Öyleyse, burjuvazinin bir kesimiyle bağlaşıklık hiç söz konusu değil midir? Elbette hayır. Böyle bir yanıt, burjuva muhalefet partilerinin etkisi altındaki yığınları bu partilere teslim etmeyi baştan kabul etmek olurdu. Biz, burjuva muhalefet partileri egemen güçlerle geliştiklikleri ve yığınları etkiledikleri sürece (onlar bunu yığınların istenlerine şu ya da bu ölçüde sahip çıkar görünerek yapıyorlar), onlarla bağlaşıklık işine girmek istediğinizi söyleyeceğiz. Bunu gerçekleştirmeye çalışacağız.

Lenin, "İkinci Enternasyonal" ile bolşeviklerin bağlaşıklık için yürütülen çalışmalarını şöyle tasvir ediyordu: "Şöyle gözlerinizin önüne getirin. Komünistlerin bir temsilcisi bir salona girmek zorunda. İçerde burjuvazinin görevlileri oldukça kalabalık bir içi topluluğu önünde propandalarını sürdürüyorlar. Yine gözlerinizin önüne getirin. Burjuvağ <sup>bizden</sup> bu salona giriş için çok yüksek bir fiyat istiyor. Fiyat önceden saptanmış değilse elbette pazarlığa oturacağız. Ama hakettiğinden biraz fazlasını bile ödemiş olsak, en azından doğru dürüst pazarlık etmesini öğrenemediğimiz sürece, şimdiki kadar yalnızca reformistlerin, yani burjuvazinin en sadık dostlarının sözlerinden çıkmamış olan bu içkilere seslenme olanağında vazgeçmektense, böylesi daha iyidir."

Kapitalizmde, devrimci yükseliş dönemleri dışında geniş yığınlar her zaman burjuvazinin ideolojik, politik etkisi altındadır. Sorun bu yığınları bu etkiden kurtarma sorunudur. Bu yalnızca komünist örgütlenme ve propagan ayla sağlanabilir mi? Evet, yığınların bilinçlenmesi için özdeneyimin zorunlu olduğunu söylüyordu. Özdeneyim eylem içinde kazanılır. Biz yığınları nasıl eyleme çağıracağız? Biz geniş emekçi yığınları, eyleme çağırırken, onların burjuvazinin etkisinden kurtulup da gelmelerini önkoşul olarak öne sürebilir miyiz, bunu bekleyebilir miyiz? Açıktır ki geniş emekçi yığınlar pek çok eyleme bu etkinin altındayken hatta kimi zaman burjuva politik akımların ardından giderek, bu akımlarla birlikte gelecektir. İşte burjuvazinin belli kesimleriyle bağlaşıklık politikası bunun için zorunludur. Yığınların aktif savaşlara çekilmesinin önünü açması koşuluyla, gerektiğinde ödün vermekten, burjuvazinin belli kesimlerinin belli adımlarına desteklemekten de çekinmeyeceğiz.

İşte burjuvazinin su yada bu kesimi ile su yada bu fraksiyonu ile bağlaşıklık, onun etkisi altına aldığı emekçi katmanlarla eylem birliğine girebilmek için gereklidir, onlara ulaşabilmek için gereklidir.

İşçi sınıfının bağlaşıklık politikası, hegemonya sorunundan ayrı düşünülemez. Emekçinin kesin kurtuluşu için savaşa tek sınıf işçi sınıfıdır. Öteki emekçiler işçi sınıfının önderliği, hegemonyası gibi bir silaha sahip olmadıkça devrimlerini utkuya ulaştıramazlar. Bu nesnel bir olgudur. Sorun partinin bu nesnel gerçekliği yaşama geçirme**sidir**. Bağlaşıklık kurmak da, bu bağlaşıklık içinde hegemonyayı elde etmek de ancak yığınların eylem içinde özdeneyim kazanması ile olanaklıdır. Bu da ancak partinin eylemi ile

olanaklı olabilir.

En geniş yığınların eyleme geçecek eylem biçimleri; onların en somut, yakıcı sorunlarıyla bağlı ajitasyon; gerektiğinde ödün vermek; güncel, yakıcı sorunlarla bağlı devrim, sosyalizm propagandası; en önde en özverili savaşmak; yığınlarla, onların yenileceklerini bilsek bile, onuz onuza savaşmak... Ancak böyle bir savaş şizgisi bizi öncü yapabilir; en geniş yığınları işçi sınıfının hegemonyası altında birleştirebilir, onları burjuvazinin etkisinden kurtarabilir.

İşçi sınıfının tarihsel özgörevini yerine getirebilmek için sınıfsal bağlaşıklar kurması ile onun politik bağlaşıklıklar kurması arasındaki bağ nedir? Bunlar karşı karşıya konabilir mi? Politik bağlaşıklık, sınıfsal bağlaşıklıktan ayrı birşey değil, sınıfsal bağlaşıklığı yaşama geçirmenin başlıca bir aracıdır, bu savaşımın bir bileşenidir.

Sınıfsal bağlaşıklık politikası, yalnızca politik bağlaşıklık politikasından ibaret değildir, ondan daha geniştir, partinin tüm sınıf ve katmanlar ya da yanyana karşıya konabilir mi? Politik bağlaşıklık, sınıfsal bağlaşıklıktan ayrı birşey değil, sınıfsal bağlaşıklığı yaşama geçirmenin başlıca bir aracıdır, bu savaşımın bir bileşenidir.

Sınıfsal bağlaşıklık politikası, yalnızca politik bağlaşıklık politikasından ibaret değildir, ondan daha geniştir, partinin tüm sınıf ve katmanlar ya da yanyana karşıya konabilir mi? Politik bağlaşıklık, sınıfsal bağlaşıklıktan ayrı birşey değil, sınıfsal bağlaşıklığı yaşama geçirmenin başlıca bir aracıdır, bu savaşımın bir bileşenidir.

Sınıfsal bağlaşıklık politikası, yalnızca politik bağlaşıklık politikasından ibaret değildir, ondan daha geniştir, partinin tüm sınıf ve katmanlar ya da yanyana karşıya konabilir mi? Politik bağlaşıklık, sınıfsal bağlaşıklıktan ayrı birşey değil, sınıfsal bağlaşıklığı yaşama geçirmenin başlıca bir aracıdır, bu savaşımın bir bileşenidir.

Ama sınıfsal bağlaşıklık politikasını yalnızca partinin kendi bağımsız çalışması ile sınırlasaydık, politik bağlaşıklığın önemi görmeseydik, geniş yığınları burjuvazinin, küçük küçük burjuvazinin etkisine teslim etmiş, onların etkisindeki yığınlara ulaşmanın zorunluluğunu reddetmiş olurduk.

Gerçek yaşamda sınıfsal ve politik bağlaşıklık politikaları bir madalyonun iki yüzü gibidir. Tıpkı sınıfsal bağlaşıklık için ve proletarya hegemonyası için, bunları yaşama geçirmek için yürütülen savaşımın gibi. Gerçek yaşamda politik boşluk yoktur. Biz, insanları, grupları, sınıfsal

bağlaşıklık politikası ile yaklaşacaklarımız, politik bağlaşıklık politikası ile yaklaşacaklarımız olarak ayıramayız. Böyle ayarımalar ancak devrinci yükseliş durumlarında, proleter olmayan partilerle onların tabanları arasındaki sıkı karşıt<sup>lık</sup>ları kesin belirlediği zaman önem taşıyabilir. Devrinci olmayan dönemlerde ise sınıfsal bağlaşıklığı yaşama geçirmede politik bağlaşıklıkların rolü daha büyük önem taşır.

Politik bağlaşıklığın iki türü, alttan ve üstten bağlaşıklık vardır. Bu iki tür komünistler için eşdeğer değildir. Esas olan, önemli olan alttan bağlaşıklardır, başka politik görüşten emekçilerle eylem birliğidir. Bu sınıfsal bağlaşıklık politikasının doğrudan, eylem birliği yapılan noktada yaşama geçmesidir, sınıfsal bağlaşıklığın bir parçasının dolaysız gerçekleşmesi demektir. Üstten bizim proletaryanın öncülüğü için havaşına vereceğimiz asıl alan da burasıdır yoksa hegemonya üstten görüşmeler ve pazarlıklar alanında öncülük iddia ederek hiçbir zaman yaşama geçemez.

Üstten bağlaşıklık, ancak alttan bağlaşıklığın yolunu açıyorsa, bunun olanaklarını artırıyorsa bir değer taşır. Alttan bağlaşıklığın bir aracıdır. Ama bu olgu üstten bağlaşıklığın önemsiz olduğu anlamına gelmiyor. Biz üstten bağlaşıklığı bir kenara bırakarak, alttan bağlaşıklık yapamayız. Proleter olmayan akımların etkisindeki yığınları, devrinci olmayan durumlarda, politik önderlerini terk edip bizlerle eylem birliğine gelmeye çağıramayız. Çünkü bu, yığınları burjuvazinin ve oportünizmin etkisinden kurtulup komünist politikayı benimsemek önkoşulu ile eylem birliğine çağırarak anlamına gelir. Biz bu yığınların daha baştan bu etkiden kurtulmasını bekleyemeyiz. Ve üstten bağlaşıklığı önemsemek, yalnızca bu yığınları bu etkiye terk etmek demek-

tir, çünkü yığınlar kendi özdeneyimleriyle kendi çıkarları ile politik önderlerini politikalara aramasındaki ilişkiyi görmeden, önderlerini terk edip bizimle eylem birliğine gelmezler.

İstten bağımsızlık için çalışmak zorunludur. Ama istten bağımsızlık için çalıştığımız güçler buna yanaşmazlarsa ne olur? Bu, işte, bize alttan bağımsızlığı güçlendirmeye olanağı, onların maskesini alaşağı etme olanağı verir. Önemli olan bizim ilkel politikamızdır. Ayrıca alttan bağımsızlığın tabanın bağımsız yoluyla istten bağımsızlığı etkilediğini de unutmamak gerekiyor.

Sınıfsal ve politik bağımsızlıkları, eylem birlikleri yapana geçirmek için bir koşulu mu eylem hedeflerinin niteliği ne olmalıdır? Bu hedefler, en geniş yığınları eyleme geçirici, onların politik bilincini yükseltici hedefler olmalıdır. Öyle ki, bu hedef için birleşilip savaşıldığında, hedef elde edilse de edilmesede, devrinin aşılmasına katkıda bulunsun. Hedefin elde edilmesi, yığınların sayısal olarak arttırılması savaşın koşullarını iyileştirir, devrinin nesnel koşullarını oluşturan sürecine bir katkı sağlar, edilmemesi, devrinin zorunluluğunun görülmesine katkıda bulunacaktır.

Marks ve Engels Manifesto'da şöyle diyorlardı:

"İşçiler zaman zaman zafer de kazanıyorlar, ama bu (kapitalizm koşullarında) hep geçici oluyor. Onların savaşlarının gettiği dikey kazanımlar, daha köleci dolayısıyla başını lan değil, işçilerin giderek her yere yayılan birliğidir."

İstten bağımsızlık politikamızın temel amacı, her devrin proleter hareketiyle işçilerle savaşarak, onların alikoyuşmasını önlemektir. Biz her zaman marksizm-leninizmle yabancı düşman ve oportünizmle mücadele ediyoruz. Bir devletin, bağımsızlık ve emekçilerin yollarında dışarıdan bir politika ile birleşti

meye çaba göstermeliyiz. İlkesel konularda kendi görüşlerimizi açıklamaktan hiçbir zaman geri durmamalıyız.

Faşizm koşullarında burjuvazinin belli kesimleriyle politik bağlaşıklık politikasının önemi daha da artar. Çünkü faşizmin en zayıf yeri onun sınıfsal temelinin darlığıdır. Bugün burjuva muhalefet partilerinin bizimle diyaloga, eylem birliğine yanaşmalarını karşısında bundan vazgeçmeli miyiz? Hayır, çünkü bu, daha önce de belirttiğimiz gibi, yalnızca, en gerici güçlerin böylesi bir diyalogu önleme çabaları karşısında yenilgiyi peşinen kabul etmek, aynı zamanda da burjuva partilerinin tabanının, onlarla faşizmle uzlaşmalar arama politikasının kurbanı olmasına gözyunmak demek olurdu.

Biz bu güçlere karşı politikamızı; öteki sol güçlerle birlikte oluşturacağımız alternatifleri savunmak; bu konuda onlarla tartışmak, onların önerilerini bu alternatiflerle karşılaştırmak; onların bizim çizgimizle uyum içindeki çıkışlarını desteklemek; rejimle ve antikomünizmle uzlaşma yanlarını eleştirmek; bu çabaları bozmayacak biçimde kendi ilkesel görüşlerimizi açıklamak olarak saptıyoruz.

Burjuva muhalefeti içindeki eylem birliği düşmanı tutumların faşizme karşı savaşıma verdiği zarar geniş emekçi yığınlarınca kavranabilir duruma geldiğinde, biz elbette yığınların dikkatini buna yönelteceğiz. Burjuvazinin, hiçbir zaman, faşizmin halkın aktif eylemiyle yıkılıp, yerine ulusal demokrasinin kurulmasını gönüllü olarak kabul edileceğini beklemeyeceğiz.



## 2. Diktatörlük rejimlerine karşı illegal savaşılan komünist partilerinin deneylerinden çıkarılan kimi dersler

Savaşın stratejik aşamaları üzerine

Sosyalizme yönelen savaşın aşamalarıdır. Komünist hareketi genel değerlendirmesi böyledir. Bir aşamadan diğerine geçiş, ya o aşamanın bitmesi ya da güçler oranı, ilişkisi değişmişse sözkonusudur.

Stratejik aşamaların karakteri neye göre belirlenir?

1) toplumdaki sosyal-ekonomik ilişkilerin politik yansıması na 2) reel güçler ilişkisine (düşmanın gücü, devrimcilerin gücü, bağımlılık durumu, yağınların ruh hali) 3) belirli bir hedefe ulaşmanın reel olanakları.

Lenin 1920'lerde "işçi hükümeti" için savaşın hedefini (kapitalist ülkeler için) savunurken, bunu sosyalizme geçişte bir ön aşama olarak ele almıştı. İtalya'da faşizm erke geldiğinde Bordiga "Faşizme burjuvazinin tek egemenlik biçimidir, faşizme karşı sosyalist devrim" görüşünü öne sürerken, Gramsci "faşizmin burjuvazinin bir bölümünün erke olduğu, ona karşı burjuvazinin öteki bölümüyle birlikte savaşılabileceği" görüşünü savundu. Almanya KP de 1930'lar başında faşizme karşı proleterya diktatörlüğünü savundu. Komintern 7. kongresi bu yanlışları düzeltti! Faşizm ile proleterya demokrasisi arasında seçim yapmak elimizde değil, faşizme karşı burjuvay demokrasisini savunmak elimizde" saptamasını yaptı. Bu saptama ışığında Doğu Avrupa KP'leri utkuya ulaştı, sosyalizme geçmeyi başardı.

Komünist Partisinin gücü ve rolü

Aşamanın stratejik hedefini saptamada KP ningücü de rol oynamaktadır. Bu gücü belirleyen ölçütler olarak başlı şunlar sayılabilir: Partinin ideolojik-politik sağlanlığı,

üye sayısı, bağlaşıklık politikasının başarı düzeyi, ilkede ve pratikte enternasyonalizme bağlılık derecesi.

İllegal parti kadro partisi durumundadır, ama legale çıkmakla birlikte yığınsallaşmayı becerebilmek zorundadır. Bunun başarılı örneklerini bolşevikler ve Portekiz KP si verdiler. Bunu beceremeyen partiler uzun süre etkisiz kaldılar. Sonraki süreci etkileyemediler.

Üç önemli örnek durum:

a) Liberal ve reformist güçler komünistlerle birlikte diktatörlüğe karşı savaşmaya hazırdır. Ama kurtuludan sonra KP ni yalıtılmak isterler. Yalıtılmayı yalıtılmamak KP sinin kendisine bağlı. Faşizmden kurtuludan sonra İtalyan, Fransız ve Portekiz partileri yalıtılmadılar, İspanya KP si bunu başaramadı. Lenin bununla ilgili olarak iki Taktik'te şunları vurguluyordu: Komünistler kendilerini demokratik dönüşümlerle özdeşleştirmelidirler. Burjuvazi bu süreçte aktiftir, ama kendi çıkarlarını sağladığı anda süreci durdurmaya çalışır. Komünistler bağlaşıklık politikasıyla süreci ilerletmeye çalışmalıdır. Bunu, ancak güçleri varsa yapabilirler.

b) Güçlerin somut durumu ne olacak? Bu, dönüşüm anında ne yaptıkları, ne oldukları ile bağlıdır. Dönüşüm anında güçlerin karşılıklı yer alımı, değişir, güçler yeni yerler tutarlar ve bu uzun süre böyle etkiler durumu. Batı Avrupa'daki bugünkü durum aslında 1945-50 lerde belirledi. Bugün güçsüz olan KP ler o zaman da güçsüzdü. Güçlü olanlar o dönüşüm döneminde tuttukları yeri koruyan partilerdir. İKP, FKP vb. Yani belirleyici olan kurtuluş süreci içinde tutulan yer olmaştır. Bu yer ise diktatörlük altına verilen tüm savaşlarca hazırlanır.

c) Birçok durumda kurtuluş savaşında iyi savaş veren

partilerin kurtuluş sonrasında yiğincilerden hak ettikleri ilgiyi görmedikleri de olmuştur. Bu hiç unutulmamalı. Teröre karşı komünistlerle birlikte savaşan yiğinciler, kurtulustan sonra reformistlerin yanına geçtiler, faşizme karşı savaşma yollarını desteklediler.

Bunu önlemek için KP her aşamada yiğincilerin hazır olmadığı savaş hedefleri koymaktan özenle kaçınmalıdır. Aynı zamanda reformistlerden farkının silinmesine, devrimci kişiliğinin kaybolmasına hiçbir zaman izin vermemelidir.

Toplumda sola kayışın olduğu durumlarda komünistlerde önce reformistlerin güçlenmesi normaldir, bu olgu komünistleri reformistlere karşı düşmanca tutum almaya yöneltmemelidir.

Portekiz, İspanya ve Yunanistan'da görüldüğü gibi faşizmden kurtulustan sonra sosyal demokratlar hızla güçlendiler. Bunu yani faşizme karşı savaşta ortada görünmeyenlerin bu hızlı güçlenmesini yalnızca dış desteğe, Sosyal Enternasyonalin gabellarına bağlamak doğru olmaz. İç nedeni görmek gerekir. Sosyal reformizmin maddi temelleri kapitalist toplumdadır, kapitalist yeniden üretim sosyal reformizmi sürekli yeniden üretir. Buradan çıkan sonuç, KP nin işçi sınıfındaki, sosyal yapıdaki, sosyal psikolojideki değişiklikleri sürekli incelemek zorunda olduğudur. Ayrıca kapitalizmin gelişmesi orta katmanları ortadan kaldırıyor. Bu da hiç unutulmamalıdır. Orta katmanların hızlı saf değiştirmeleri devrimci savaşın açısından çok önemlidir.

#### Değişiklik sorunu

Değişiklik hangi temelde olacak? KP nin çıkarları temelinde olamaz. O nedenle KP tüm katılanların benimseyeceği bir platform ortaya koymalıdır ve değişiklik içinde kendi devrimci özünü koruyabilmelidir.

Faşizm altında genellikle çıkar farkları öne çıkmaz.

ortak payda bulmak görece kolaydır. Kurtuluştan sonra fark lar öne çıkar. Birşeye karşı olmaktan, birşeyden yana olmak aşamasında geçişte farklar öne çıkar. KP öncülük rolünü yaşama geçirebilirse bu sürece egemen olabilir.

Kapitalizmde bağlaşıklık ancak gönüllülük temelinde olabilir. İşçi sınıfının hegemonyası ancak gönüllü bağlaşıklık temelinde yaşama geçebilir. Bunun yolu KP'nin öncü rolü nü yerine getirmesine bağlıdır. Öncülük bir kazanımdır, zorla elde edilmez.

1970 lerin yeni bir olgusu da aniden ordunun belli bölümlerinin işçi sınıfının bağlaştığı olarak ortaya çıkması olgusudur. (Portekiz)

Uluslararası durumun etkisi

Bu her zaman dikkate alınmalıdır. Özellikle karşı devrimin her zaman uluslararası bir olgu olarak karşınıza diki leceğini görmek şarttır. Her devrimci çıkışta uluslararası güçler dengesini dikkate almak zorunludur.

Türkiye açısından sosyalist ülkelerle komşu olmak olumlu faktördür (egemen güçler için bile bu bugün özel ilişkileri zorunlu kılıyor), NATO üyesi olması, ABD varlığı (ülkedeki) ise olumsuz faktörlerdir.

xxxxxx

Faşizmin alternatifi

Faşizmin alternatifi burjuva demokrasidir, ama komünistler nasıl bir demokrasi savunurlar:

a) Faşizmin yeniden canlanmasını önleyecek, onun sosyal temelini kazıyacak bir demokrasi

b) işçi sınıfının belirleyici bir etkide bulunacağı bir demokrasi, anayasal düzeni etkileyebileceği bir ağırlığa

sahip olduğu bir demokrasi

Böyle bir programı savunan komünistler işçi sınıfı  
nın hegemonyasını kurmayı başardıklarında devrine doğru  
yönelebilirler.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI  
TÜSTAV